

עטרת שלום

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת במדבר – חג השבועות

בס"ד, עשי"ק פרשת במדבר
ד' סיון תשע"ב – שנה ג' גליון קכ"א

זמני הדלקת הנרות ומועדי"ט

הרה"ג מויעז"ט ר"ת			
ירושלים	7:01	8:19	8:55
בני ברק	7:15	8:21	8:52
ניו יורק	7:58	9:05	9:37
מונטריאל	8:14	9:27	9:59
נא לשמור על קדושת הגליון			

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאַחַד מוֹעֲדֵי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִי לְצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר. שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתֶּם לְבֵית אֲבֹתְכֶם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגָּלְתֶּם (א-ב).

שם אדנ"י כמילואו כזה אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. לומר שמה שתיקנו כל אחד חלקי השכינה ממה שנפלו ע"י חטא עה"ד בארץ מצרים ע"י שהודרכו בעבודת פרח, בעבודה קשה המפרכת את הגוף ומושברתו כמו שפרש"י ז"ל (שמות א יג).

מכל מקום לא הספיק להם רק למחול ולכפר ולהעביר מעליהם היסורים שהם עתידים לבא עליהם בעוה"ז, לסיבת חלקם בחטא עה"ד. כמו תעניות וסיגופים שמספיק רק ליסורים בעוה"ז.

אבל עוד הם צריכים לתקן את חלקי השכינה ג"כ תיקון הנשמה, שהוא ע"י תורה ועבודה ויחודים, וזהו אמרם במדבר סיני שע"י התורה הקדושה הניתנה בהר סיני, וע"י אהל מועד ששם נעשו כל עבודת הקרבנות שהיא עבודת הש"י, ויחודים כי 'אהל מועד' בנ"י יחוד ע"ב ס"ג אהי"ה, ועי"ז נעשה התיקון בשלימות גם לגוף ולנשמה ע"י שבירת גופו, וע"י תורה ועבודה ויחודים. וזהו שפירש כאן רש"י, שהכול הוא משום כדי שיהיו ראויים להשרות שכינתו עליהן.

(רעוא דרעיון תשע"א לפ"ק)

בניהם אחר פטירתו, וזה אינו נמחל ע"י התעניות שעשה, אלא צריך לתיקונים אחרים לכל עון ועון ע"י כמה יחודים, כמבואר בארוכה בשער רוח הקודש ממרן האר"ז ע"י"ש.

וזהו שמרמו כאן התורה שאו את ראש את חלקי השכינה הקדושה הנקראת ראש, כמאמרם ז"ל (סנהדרין מו). אמר רבי מאיר, בשעה שאדם מצמער, שכינה מה לשון אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי. וזה צריכים לעלותם כל עדת בני ישראל.

למשפחתם לבית אבתם היינו שצריכים לתקן חלקי השכינה שנפלו לקל"י ע"י חטא אדה"ר כנ"ל, וזהו לבית אבתם' שהוא חטא אדם הראשון כי י"פ אדם בנ"י אבות"ם, במספר שמות כל זכר לגלגלתם כל אחד ואחד על מה שהתנגלג בעולם לתיקון חלקי השכינה השייכים אליו לשורש נשמתו.

ולזה מפרט כאן התורה באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים דהנה כתב אא"ז הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרא זי"ע בספרו היכל הברכה לצאתם מארץ מצרים עולה תרע"א מספר

הנה יש לדקדק, למה פירט הכתוב מתי ובאיזה מקום מנו את בני ישראל.

והנראה לומר דהנה רש"י פירש כאן וז"ל: וידבר במדבר סיני באחד לחדש מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן, לידע מנין הנותרים, כשבא להשרות שכינתו עליהן מנאן. באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באייר מנאם.

והביאור בזה דהנה נתבאר ממרן האר"ז (שער הכוונות דרושי הפסח ד"א. פע"ח שער חג המצות פ"א) שכל ענין ידרתן של בני ישראל בגלות בארץ מצרים, היתה כדי לתקן את חלקי ניצוצי השכינה שנפלו שם ע"י חטאו של אדה"ר. כי הרי כל הנשמות היו כלולים באדה"ר, ולכן צריך כל אחד לתקן חלקו מחטא אדה"ר.

והנה זה ידוע ממרן האר"ז (שער הכוונות דרושי ראש השנה הקדמה) שבאמת ע"י תעניות וסיגופים מתכפרים כל עונותיו של אדם, אמנם אין זה מספיק רק למחול ולכפר ולהעביר מעליו היסורים שהם עתידים לבא עליו בעוה"ז לסיבת עונותיו, אבל עיקר עונש עונותיו הוא מה שעתידי ליענש

עטרת מז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וַאִישׁ שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתֶּם לְבֵית אֲבֹתְכֶם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגָּלְתֶּם (א-ב)

התרגום: ולא פסק, מלמד שקולו חזק וקיים לעולם. ולכן אמר כל זכ"ר מספר ברכ"ה, ומבואר בוה"ק (ח"א כד.) 'שמו' עם י"ה שם מצות לא תעשה, 'זכרי' עם ו"ה רמ"ח מצות עשה, וכאן עושה מן שמי' זכרי', שהכל נעשה זכר אפילו מן שמי מצות לא תעשה, וזה דאמר כל זכר היינו כל התרי"ג מצות. (פרי חיים מרבינו חיים יעקב מקאמרא)

שמות ר"ת ו'ת' ריג מ'צות ש'מרת, ור"ל כי ע"י השמירה שאינו אלא לא תעשה, עי"ז הוי כאלו עשה מצוה כדברי חכמו"ל (קדושין למ ע"ב), וע"י שהאדם מצמצם עצמו שלא יעשה עבירה, עי"ז לגלגלת"ם חסר דחסר מספר קול"ת, היינו כי עי"ז זוכה בכל עת לשמוע את אותן קולות מן מעמד הר סיני כדרשת חכמו"ל (סנהדרין ז ע"א) עה"פ 'קול גדול ולא יסף' (דברים ה ח), וכדברי רש"י ז"ל (שם) בשם

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו ז"ע

טעם אכילת חלב בהג השבועות

מעם אכילת חלב בהג השבועות, כי ידוע מאמרם ז"ל (פסחים קכב) יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, ורמו לנו בזה משל על התורה הקדושה, אם מקבל עליו עול תורה הקדושה ומצות הש"ת, או הקב"ה ברחמיו ובחסדיו יסייע לו יותר ויותר להשפיע לו רב טוב שיוכל לעסוק בתורה הקדושה כמאמרם ז"ל (ששה"ש ה' ג) פתחו לי פתח כפתחו של חמט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, כפייעתא דשמיא שיוכל להשיג סודות התורה הקדושה וכל ריה הגנוזים בה כידוע.

וזה שאנחנו אוכלים מאכלי חלב, לרמו על המשל של העגל והפרה כאמור, וכדכתיב (ישעיה נב כא) ד' חפץ למען צדקו, כי התורה הקדושה נתנה מצד החסד כדברי יקני הקדוש רבינו בעל התוספות יום טוב ז"ל (ברכות פ"א מ"ג) כי לכן מברכין בתורה בשם החסד הו"ה ברוך הוא, יען כי התורה הקדושה היא מצד החסד והרחמים מאת הקב"ה שבחר בנו מכל עם ולשון. וזה ד' חפץ למען צדקו יגידל תורה ויאדיר, לשלם שכר טוב ליראיו, וזה מעם נחמד והגון למאכלי חלב בהג הקדוש. (פרי חיים מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

בעצרת בעיני נמי לכם

אמרו חכמינו ז"ל (פסחים פ"א ב) הכל מודים דבעצרת בעיני נמי לכם. וקושיה המפרשים ידועה, אדרבה יום קבלת התורה צריכין כל היום לעסוק בתורה ובתפלה ולא באכילה ובשתיה. ולפי דברינו יבואר כמין חומר בקדוש, דבעצרת קבלו ישראל התורה ונתקן חטא אדם הראשון באכילת עץ הדעת, שקלקלה הושי"ט באכילתה, והלשון שמסמיע לאכילת הושי"ט והקנ"ה בהוסיפה בדיבורה להנחש שהוסיפה נגיעה (בראשית ג' ג), אם כן קלקלה הקו"ל, ר"ת קנ"ה ושמט לשון, אבל בשבועות שנתנה התורה הקדושה ונתקן חטא אדם הראשון, הרות על הלוהות (שמות לב טו) אל תיקרי חרות אלא חירות מן המלאך המות (שמו"ד לב א), שפסקה וזהמתן כנודע (שבת קמ"ג). לזה 'בעיני נמי לכם' עובדת הושי"ט בקדושה, כי נתקן חטא אדם הראשון, וצריכין עובדת הושי"ט אכילתה ושתיה יותר מכל מועדים, כי יען כי קלקלה הושי"ט שקלקלה חוה ואדם בעין הדעת, ולכן צריכים לכ"ם הלוהות העל ידי

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו ז"ע

איתא במדרש רבה (שמו"ד כה א), באותה שעה בקשו מלאכי השרת לפגוע במשה, עשה בו הקב"ה קלסמורין של פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקב"ה אי אתם מתביישין הימנו, לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו, עד כאן דברי המדרש. וידתם לשון ירידה מרגילות שלהם ודו"ק. אמר הקב"ה למשה, בוכות אברהם נתנה לך התורה, הוי 'ומשה עלה אל האלהים ויקרא ד' מן ההר' (שמות י"ג) בוכות ההר ואין הר אלא אבות. עכ"ד המדרש.

ונראה לי לרמו מעם ורמו נאה, למנהג ישראל תורה הוא, לאכול מאכלי חלב ביום הג השבועות יום מתן תורתנו (ש"ע א"ח סימן תנ"ד פ"א). כי מצאנו ראינו בעת שעלה משה רבינו ע"ה למרום רצו מלאכי מעלה לפגוע בו, מה עשה הקב"ה מיד צר קלסטר שלו כאברהם, ואמר להם אתמול אכלתם אצלו ועכשיו ברצונכם לפגוע בו. מצאנו ראינו בוכות אברהם אבינו ע"ה את התורה הקדושה ובוכותו שהאכיל אברהם אבינו למלאכי מעלה קיבלו התורה כי על ידי כן לא יכלו לפגוע בו.

ובאברהם מצאנו שהאכילם חמאה וחלב, ולכן אנחנו עושים רמו בהג מתן תורתנו לאכול מאכלי חלב, לרמו שעל ידי זכות הסבא קדישא אברהם אבינו לפי שהאכיל להמלאכים, בוכות זה כאשר צר הקב"ה את קלסטר פניו של משה כאברהם לא יכלו לפגוע בו, נמצא עשה עמנו אברהם אבינו חסד גדול, על כן אנחנו עושים רמו הזה במאכלי חלב, לרמו זכות הגדול של אברהם אבינו שעל ידי זה היה ביכולת משה רבינו להוריד לנו התורה הקדושה כלי חמדות יתברך, ומעם הזה כבר איתא בכמה ספרים קדושים.

וזוה אמרתי רמו נאה במקרא קודש שאמר אברהם 'קח נא מעט מים ורחצו רגליכם' (בראשית י"ד) וידוע (תענית ג) דמים נקרא התורה הקדושה כמ"ש 'הוי כל צמא לכו למים' (ישעיה נה א), וזה על ידי דיקת נא 'מעט מים' לפי דצורך ישראל לקבל התורה הקדושה הנמשלת למים, לפיכך 'ורחצו רגליכם' שהמלאכים ירחצו הרגילות שלהם שאינם צריכים לאכול, ואברהם אבינו עשה זאת יען כי ראה כי עתיד משה לעלות לרקיע לקבל התורה הקדושה, והמלאכים יאמרו מה לילוד אשה בינינו. אבל כאשר צר הקב"ה צורתו דומה לאברהם, שוב אינם יכולים לשאול עוד מה לילוד אשה בינינו, כי המה אף שהמה מלאכי מעלה אף על פי כן רחצו הרגילות שלהם ואכלו כיתר בני אדם. וזה על ידי 'קח נא מעט מים' על ידי משה רבינו שמרמונו 'למעט' כמ"ש 'ותחסרהו מעט מאלהים' (תהלים ח' ט) שסובב הולך על משה רבינו ע"ה (ר"ה כא), ועל ידו יקח התורה הנמשלת כמים, ולכן כן מוכרחים המלאכים 'ורחצו רגליכם' הרגילות שלהם, לאכול כאשר בני אדם חמאה וחלב. וזה 'השענו תחת העץ' נעשו משה רבינו בשמים על זכותו של אברהם, כי עין מכוונה הצדיק (רש"י במדבר י"ג ב), ועל ידי זכותו של אברהם לקח התורה הקדושה.

לכן עושים אנחנו רמו גדול באכילת חלב ביום הג הקדוש מתן תורתנו, לרמו החסד הגדול שעשה עמנו אברהם אבינו שהאכיל המלאכים, לרמו על ידי זה נתנת התורה הקדושה והבן. כי הקב"ה אמר למשה שבוכותו של אברהם קבל התורה, ומשה עלה אל ההר בוכות אברהם, וזה מרמו המקרא קודש 'השענו תחת העץ' שבוכות אברהם זכה לקבל התורה כדברי המדרש.

(פרי חיים מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו ז"ע

אַלְהָה קְרֹדֵי הַעֲדָה נְשִׂיאֵי מִשׁוֹת אֲבוֹתֵם רָאִשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם (טו א)

נשאר מעט מים בידו. ופעם אחת הלך חוץ לעיר עם התלמידים, ובא עת מנחה, ואמרו התלמידים אין מים לתפלה, ולקח המטה והכה על הארמה ונבקע מעיין מים, והולך עד היום סמוך לעיר מעוביו, ונקרא על שמו אפילו בין האומות, ומסוגל המים למי שיש לו קדחת שלישית נרפא מיד. וכן עשה כמה דברים נפלאים, לא נראה ולא נשמע מימות תנאים רבי שמעון בן יוחאי ורבי חנינא בן דוסא וחבריו. וכל זה על ידי דביקותו בכל רגע באלהיו, וכל זה הוא חלק קטן המושך בעמוד אחרון <<<<

נשיות הנפש וכלותו לאור אין סוף עד שנעשה כמא השכינה, ובכל נשימה ונשימה ממשך אור ערוב ומתוק אין סוף אור אלהי, ובוה מייחד כל העולמות, ולפי רוב דביקותו למעלה בעקריות כל המחשבות נשיות כך השראות השכינה עליו, ויכול לבטל כל גזירות שלמעלה, ויכול לראות מסוף עולם ועד סופו ולשמוע כרוזין של מעלה. וזה היה מדרגות מרן אלהי אור ישראל הבעש"ט בתכלית, ועל ידי זה ראה מסוף עולם ועד סופו, ושמע כרוזין של מעלה, ועשה אותות ומופתים לעיני כל ישראל, ושינה כל המבעים כמו רבי חנינא בן דוסא, והכל ברבור פיו.

הולך עד שהלך עמו לביתו אחר שעה ושתיים, וכשבא לבית

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

הלכות חג שבועות

מנהג הנחת אילנות ועשבים

מותר להניח אילנות ועשבים בחג השבועות.^א
(אוצר החיים מצוה רסג ויקרא דף קפז)

נמשך סעודה שלישית עד ליל י"ט

נמשך סעודה שלישית עד ליל י"ט בלילה כגון בשבועות, לא יאמר [בבהמ"ז] אלא של שבת בלבד, כיון שלא טעם כלום בלילה מחמת איסור י"ט,^ב ולדעת מרן הקדוש^ג צריך להזכיר אף שלא טעם, אבל זה מחול לשבת אבל לא משבת לי"ט.
(שוה"ט סימן קפח ס"ז)

שלא יפסיק בשום שיחה

ליזהר באזהרות מרן אלהי קודש הריב"ש טוב, ליזהר אחר התיקון שעשה בלילה, באזהרה גדולה, שלא יפסיק בשום שיחה הנראה ענין בטלה, עד אחר שאומר במוסף כתר, כי אז עולין כל קישוטי כלה שעשה בלילה, על כן יזהר הרבה לטהר מחשבתו על כל פנים עד כתר זה.^ד
(זוהר חי ח"א דף לה.)

אין ללמוד משניות

אין לומר כלל ולא ללמוד אפילו פרק משניות בלילה הזה.^ה
(זוהר חי ח"א דף לה.)

דין ברכת השחר לנעור בלילה

כל הברכות אלו [של ברכת השחר] אפילו לא נתחייב בהן אומרים על סדר העולם, אפילו לא ישן כלל כל הלילה וישן ביום שקודם אומר כל הברכות, אבל אם לא ישן אף ביום שקודם יש להסתפק בברכות אלקי נשמה והמעביר שינה, אעפ"כ מדברי מרן [האריז"ל]^ו נראה לאומרם ואין לשנות, והכי נהוג.
(שוה"ט סימן מו ס"ח)

אהבה רבה

ליזהר מאד באמירת אהבה רבה קודם ק"ש, שיהיה בכוונה גדולה ובדיקות הבורא ב"ה אין שיעור, שיהיה קשה להוציא כל תיבה ותיבה מחמת אהבת הבורא, באמונה שלימה בהתפשטות הגשמיות מכל וכל.
(דמשק אליעזר ח"א דף שכד:)

בשר בחלב

אכל גבינה ממש אין לאכול אחריו בשר עד שעה לפחות,^ז ובעל נפש לא יאכל עד הלילה, וכן אם אכל חמאה או חלב גם כן עד הלילה וכך נהג מרן האריז"ל,^ח אבל תבשיל של חלב כגון קאפע וכיוצא וכן תבשיל של גבינה וחמאה

מסגרת השלחן

די בהמתנת שעה^ט, וצריך קינוח והדחת פה,^י אבל אחר תבשיל של בשר אפילו תבשיל של בשר עוף ימתין עד הלילה^{יא} ולפחות שש שעות^{יב}, ולא יאכל אפילו תבשיל של גבינה עד שש שעות^{יג}.

(שוה"ט סימן קעג ס"ב)

קריאת עשרת הדברות

הנה בטעם העליון והתחתון, אינו כמו שאמר הר"ה שהוא קרי וכתוב, והן הן דברי הבל. אלא בצבור 'תרו' 'ואתחנן' 'חג שבועות', בכולם צריכין לקרות בצבור טעם העליון על סדר עשרת הדברות, כמו ששמענו מפי עוטה אורה.^{יד}
(היכל הברכה שמות דף קיט.)

מצות כתיבת ס"ת

מצוה על כל איש ישראל שיכתוב לו ספר תורה, כי גם נשמתו הוא ספר תורה, ונחקקין הנשמות בתורה ותורה בנשמות, ומתייחדין בחד ואינן חד, ונתברכין כל העולמות על ידי מצות זאת כאלו קיבל התורה מהר סיני, ובפרט אם מסיים [בחג ה]שבועות^{טו}.

(אוצר החיים מצוה תר"ג דברים קפז.)

השגתו, גמרא זוהר ודרשות דקראי ואידרא כפי היכולת, דנשא, או דהאזינו, או דמשפטים. וכבר בימי חורפי היה לי פתחון פה בפילפול גדול, לפני דודי מורי רבינו צבי, שלא לומר ולא ללמוד משניות בלילה הזאת, והוא החזיק מאד שילמוד משניות ויאמר, ופולפתי עמו הרבה בחכמה שאסור לומר, ולא הודה לי, והיה זה ביום שבת שבלילה היה ליל שבועות, ובשנה השניה ערב שבועות נכנסתי לפניו על איזה ענין, ואמר לי 'בני אייזק שלשים שנה למדתי ואמרתי משניות בלילה הקדושה דשבועות, איבדתי זכותי, שאסור לומר וללמוד משניות כדברך', והודה לי בפנים נהורים, ואמר לי 'כבר הזהרתי את התלמידים שלא יעיינו כלל במשניות בלילה זאת, כי זאת קודש לה' למעלה למעלה, והבן היטב. וכ"כ בספר טור ברקת (למהר"ח הכהן, תלמיד המהר"ח ויטאל ז"ל) כי הציווי להגות בתורה שבעל פה בדרשות דקראי וברזי דאורייתא, אך לא לשנות במשנה שהיא סוד שפחה דמטורניאטא כמבואר בזוהר ובתיקונים, כי בלילה הזה הוא תיקון המטורניאטא ואין מקום השפחה במקום גבירתה. וכן בספר לב דוד (לחחיד"א פרק לא) הביא כן ממהר"א גדליה, ששמע מהרב מהר"ח הכהן, דאין נכון ללמוד משנה בשום אופן, והלומד משנה בליל זה טועה מדרך השכל, ושכן כתב בספרו טור ברקת, ושכן נתפשט המנהג בעיקר ירושלים וחברון וצפת.

ו. בפע"ח (שער הברכות פ"ד) ובשעה"כ (ענין ברכת השחר ד"ה כל החי' ברכות), מובא בשע"ת (סק"ב).

ז. כ"כ הרמ"א (יר"ד סימן פט ס"ב), ומקורו הוא מהזוהר (משפטים דף קכה.), כמש"כ בדרכי משה (שם אות ב') ע"ש. וכן כתב הש"ד (שם סק"ז) בשם ספר מצרף לחכמה, דמש"כ הזוהר 'או בשעתא חדא או בסעודתא חדא' כוונתו 'שעה'. והנה הרמ"א שם כתב להמתין שעה רק בגבינה קשה, ומלשון רבינו משמע שאין חילוק בין גבינה קשה לרכה, וכן נראה מפשטות לשון הזוהר, עיין בבדי השולחן (ס"ק ס"ח). ועי' מש"כ רבינו על דברי הזוהר ה"ל בזוהר חי (ח"ג דף קסו).

ח. בטעמי המצות (פ' משפטים אזהרת לא תבשל גדי) כתב - ומורי ז"ל היה נוהג שלא לאכול בשר אחר גבינה וגבינה אחר בשר כל היום. וכ"ה בשער המצות (שם ד"ה בענין בשר וחלב), ומקורו מגמ' (חולין דף קה.) - אמר מר עוקבא אנא לאה מלתא חלא בר חמרא לגבי אבא, דאילו אבא כי הוא אכיל בשרא האינדא לא הוא אכל גבינה עד למחר עד השתא.

ט. לדעת הזוהר ה"ל. י. כ"כ המנחת יעקב (כלל עו סק"ו), מובא בדרכי תשובה (יר"ד סימן פט סק"ו). יא. לדעת האריז"ל ה"ל. יב. כ"כ הרמ"א (יר"ד סימן פט ס"ג). יג. כ"כ המהרש"ל מובא בחידושי רע"א (יר"ד סימן פט ד"ה ויש מצריכים) ע"ש.

יד. הר"ה הוא המדקדק המפורסם ר' שלמה זלמן הענא, בספרו 'שערי תפלה' (אות שכ"ה, יעניין תפ"ה) האריך בזה וסובר שטעם עליון הוא בבחינת כתיב, ולא ניתן לקריאה לא בפרשת יתרו ואתחנן ולא בחג השבועות, ונקרא טעם עליון כי זהו כפי שנאמר למשה מפי הקב"ה שהוא עליון. והתחתון הוא בבחינת קרי בבחינת מה שאמר משה לישראל למטה. והשיגו עליו רבי יעקב עמדין בספרו 'לוח ארש' (אלטונא תקכ"ט), וקיים מנהג הספרדים לקרוא בצבור בטעם העליון, וביחיד בטעם התחתון. והביא שני טעמים למה נקראים עליון ותחתון, א) בשם ר"י בן חביב העליון מנגינות גבוהות וקולות חזקים, והתחתון מנגינות נמוכות וקולות חלשים. ב) העליון למעלה מהאות, והתחתון למטה מהאות. רבינו בהיכל הברכה (ואתחנן לב:) נתן טעם לעליון ותחתון, ומקודם חזר על דבריו כ"ל ז"ל: 'וענין <<

א. בשר"ע (סימן תצד ט"ג) כתב הרמ"א - ונוהגין לטווח עשבים בשבועות בבית הכנסת והבתים, זכר לשמחת מתן תורה. וכ"כ המהר"ל (הל' שבועות). ובמ"א (שם סק"ה) כתב - ונוהגין להעמיד אילנות בבה"כ ובבתים, ונראה לי הטעם שייזכרו שבעצרת נידונון על פירות האילן (ר"ה טז) ויתפללו עליהם. בחיי אדם (כלל קלא ט"ג) כתב - הגר"א ביטל מנהג מלהעמיד אילנות בעצרת, משום שהוא חוק העמים להעמיד אילנות בחג שלהם. מובא במש"ב (שם סק"ו). ועי' כתב רבינו באוצר החיים שם במצות ל"ה שלא ללכת בחוקות הגוים, ומבאר שם האיסור שלא להדמות להם בכמה דברים, ומסיים ודוקא כדי להדמות אליהם אסור, אבל כל מה שהוא מנהג פשוט אין קפידא, ולכן מותר להניח אילנות ועשבים בחג השבועות, וכן כל כיוצא בזה, דוק והבן אחר כוונת הלב ומנהג המדינה הדברים אמורים. וכן ביוסף דעת (יר"ד סימן שנח) ובדעת תורה (סימן תצד שם) כתבו שאין לחשוש לזה, כי כל שהמנהג יש בו טעם ואינו כחוקה בעלמא אין לחשוש בזה משום חוקות העכו"ם, ועוד שהגוים נוהגים להעמיד אילנות גם מבחוץ לבית, משא"כ אנו מעמידים רק מבפנים, לכן אין חשש איסור ומנהג ישראל תורה, ע"ש.

ב. כ"כ בשר"ע הרב (ס"ז) וליקוטי מהר"ח (סדר ברהמ"ז).

ג. עיין בשר"ע (סימן רעא ס"ו) ובט"ז (סימן קפח סק"ז).

ד. מובא בסידור האריז"ל (ר' שבתי ז"ל) וז"ל: 'בשם מורי נרו' [הבעל שם טוב] צריך ליזהר מאוד אחר התיקון שעשה בלילה, שלא יפסיק בשום שיחה בטילה עד אחר שאמר במוסף קדושת כתר, כי אז עולין כל קישוטי הכלה שעשה בלילה, על כן יזהר מאוד לטהר מחשבתו, על כל פנים עד כתר זה. והוסיף רבינו בזוהר חי שם וז"ל: ומזה נהגו הרבה צדיקים, ומורי הקדוש דודי [רבי צבי מייזיסטוב זי"ע] בכללם, לעמוד תיכף להתפלל באור הבוקר, ולא יפסיק כלל בשום שינה, [ועי' בשוה"ט (סימן א ד"ז סק"ב) - בלילות הקטנים, בימי שבועות, טוב שיהיה עד אור היום נעור ועוסק בתורה, כי זמן חצות תיכף אחר שני שעות בלילה]. וגם אני נהגתי כך אחריהם, וכעת נחלש כח העולם ונחלשתי ולא יכולתי עמוד בזה, עכ"ל. וכ"כ רבינו מהר"צ מקאמרינא זי"ע (דמשק אליעזר ח"א דף שכד:). ובהקדמת אור עינים (ח"ב כלל כא) כתב וז"ל: ביום ראשון של חג השבועות כבר כתבתי כל הנהגה בספרי דמשק אליעזר על הזהר (שם). ועתה באתי [להוסיף ש]צריך ליזהר מתחלת ערב שבועות בלילה עד אחר תפלת מוסף, שלא לדבר שום דבר חול, אלא לדבק נפשו באלקי ישראל כל אותו זמן, כי הוא מסוגל ליראת השם לכל השנה.

ה. רבינו הזוהר חי שם האריך בזה, וז"ל: איתא בזוה"ק (ח"א ת.) 'בההיא ליליא, דכלה אזדמת למהוי לוימא אחרא גו חופה בעבלה, למהוי עמה כל ההוא ליליא, ולמחדי עמה בתקונה אדיהי אתתקנת, למלעי באורייתא. מתורה לנביאים, ומנביאים לכתובים, ובמדרשות דקראי, וברזי דחכמתא, עכ"ל. בכאן אמר תורה נביאים כתובים, ועל פי זה נסדר סדר על פי מרן האריז"ל לומר תנ"כ, ובפרשת אמור (ח"ג צח.) אמר 'דבעי ליה למלעי בהאי לילא אורייתא דבעי'פ', ועל פי זה סידר איזה מסדר משניות. חוץ מזה שאין ללמוד כלל משניות בלילה הזה מכמה טעמים, מכל שכן לומר משנה משה מכל מסכת שאין לזה לא טעם ולא רית, ומרן הרב בית יוסף [שלמד משניות בליל שבועות, זה] מחמת שהיה רגיל להיות לו התגלות על ידי משניות, היה לומד משניות, [כמובא בהקדמתו לספר מגיד מישרים], אבל חוץ ממנו אין לומר כלל ולא ללמוד אפילו פרק משניות בלילה הזה, וכל אחד ילמוד תורה שבעי"פ לפי

הרה"ק רבי יצחק אייזיק בן רבי ישכר בעריש מזידיטשוב זצ"ל ט' סיון תרל"ג

תולדותיו

נולד בשנת תקס"ח כבן יחיד לאביו הרה"ק רבי ישכר בעריש מזידיטשוב זצ"ל, הרביעי מבין חמשת האחים הקדושים אשר האירו פני תבל, הידועים בר"ת במסל"ה, ה"ה רבינו הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זצ"ל בעל הצבי לצדיק, רבינו הרה"ק רבי אלכסנדר סנדר מקאמרנא זצ"ל בעל הזכרון דברים, רבינו הרה"ק רבי משה מסאמבור זצ"ל בעל התפילה למשה, רבינו הרה"ק רבי ישכר בעריש מזידיטשוב זצ"ל, והרה"ק רבי ליפא מסאמבור זצ"ל, בני רבינו הרה"ק רבי יצחק אייזיק מסאפרין זצ"ל, ולאמו הרבנית מרת עטיא ע"ה, בת הרה"ח רבי אליהו לאנגנויער זצ"ל מכפר ריזניק, בבית אביו נתגדל הנער יצחק אייזיק ויהי הנער הולך וגדל על ברכי אביו ודודיו רבותיו הקדושים, על דרך המסילה העולה בית א-ל, כשמגיל י"ד שנה לא עבר עליו חצות לילה בשינה, והתחיל לעסוק בזהר הקדוש ובכתבי הארי"ז, כשהגיע על עצמו שלמד מאמה פעמים ואחת הספר הקדוש פרי עץ חיים ממרן הארי"ז.

נישואיו

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ששמע מזקיניו רבינו הגאון הקדוש רבי חיים יעקב מקאמרנא זיע"א בעל הפרי חיים, פעם אחת נסע רבינו הגאון הקדוש רבי צבי הירש מזידיטשוב זצ"ל בעל הצבי לצדיק, על שבת קודש אצל אביו בעיר סקאליט, ונסע עמו גם אחיו הרה"ק רבי ישכר בעריש זצ"ל, כידוע שרבינו בעל הצבי לצדיק לא היה שובת על שבת קודש במקום אחר רק יחד עם אחיו שאמר עליו הוא הבגדי שבת שלי, שהגיעו לעיר שלח אחד מאנ"ש בקבוק יין להאחים הקדושים דורון לתלמיד חכם, ושלח היין ע"י ביתו, וכוונתו היה שרצה שבתו תראה פני הצדיקים, בבואה אמרה להמשמש שאביה אחד מאנ"ש שלחה היין לכבוד הצדיקים, והכניס אותה השמש בקודש פנימה אל אחים הקדושים, ומסרה להם בקבוק היין ויצתה, ביציאתה שמעה מאחורי הדלת, שרבינו בעל הצבי לצדיק אומר לאחיו רבי ישכר בעריש, שטוב יהיה אם ייקח הנערה הזאת לאישה לבנו יחידו רבי יצחק אייזיק, וענה רבי ישכר בעריש אם אחי מבין שזה זיווג הטוב אזי אעשה כדבריו, והלכה הנערה וסיפרה לאביה דברי הצדיקים ששמעה מאחורי הדלת, נתמלא אביה שמחה גדולה וקנה הרבה יינות ומאכלים, וחשב שבדאי במוצאי שבת קודש יבואו הצדיקים אל ביתו לכתוב תנאים, הגיע מוצאי שבת קודש ובבית אבי נערה היה השולחן ערוך ומטה מוצעת לכבוד האורחים, וישב וחיכה לבואם של האורחים לביתו, אך ראה שהנה בוששו המה לבוא, ותמה תמה יקרא כשראה שעבר זמן רב ואין איש מאחורי הדלת וזמן חצות לילה אתא ובה, ויצא מביתו אל עבר אכסניית האחים הקדושים, כשהגיע אל בית האכסניה ראה שהאכסניה ריק מאדם ורק המשרת היה שם, ושאל למשרת איה האחים הצדיקים, ענה לו שנסעו לאיזה בעל בית שבעיר לגמור שידוך עם הבחור רבי יצחק אייזיק, כששמע אבי הנערה את הדברים האלה נתחורר פניו והלך אל

המשך עטרת תפארת

כמפה לכל מעשה הגדול שעשה מרן לעיני כל ישראל בלי שום שם, כי מימיו לא נשתמש בשום שם. וסיפר שבעת היותו עדיין קטן, ולמד לו רבו המובהק אחיו השלני הנביא כל השתמשות השמות להבין ולהורות, ומחמת שהיה קטן חשק לראות אם

המשך מסגרת השולחן

הקריאה, כל קריאה שבצבור בין יתרו ואתחנן ובהג [השבועות] יקרא בטעם עליון, וביחיד טעם התחתון, [ומה הטעם שנקראים עליון ותחתון] 'כי הקב"ה קרא עשרת הדברות עשר פסוקים' [לכן הוא נקרא טעם עליון], 'ואח"כ לישראל פסקינהו לכמה פסוקים' [לכן הוא נקרא טעם תחתון]. וכן ר' ראובן גריסהאבר בספרו 'ענף עץ אבות' (פיורדא תק"ד) השיג על דברי הרה"ה, ע"ש. ויש כמה דעות בזה עיין ברורה' (ר' וואלף היידינהיים) בחומשיו 'מאור עינים' (רעדליהם תקל"ח) ו'הבנת המקרא' בסוף ספר שמות. וע"ע במג"א (ריש סימן תצד) שכתב

ביתו והוריד כל המאכלים מעל השלחן וכיבה הנרות והיה בצער גדול, למחר ביום ראשון בבוקר הגיע אבי הנערה אל תפילת שחרית בבוקר אל בית אכסניית הצדיקים, וסיפר להם כל אשר קרהו אותו בלילה הקודם והצער ועגמ"ש שהיה לו, ענה לו רבינו בעל הצבי לצדיק ואמר לו, ראיתי שביתך היא עקרה ולא יהיה לה וולד, ומפני שלאחי רבי ישכר בעריש יש לו רק בן יחיד ע"כ לא ראיתי שייקח אותה לאישה לבנו ושידכתי אותו עם בת בניס, ומבטיח אני לך שביתך תינשא לבעל תלמיד חכם גדול אשר יאיר עיני עולם התורה, ונתקיימה ברכת רבינו בעל הצבי לצדיק ונישאה להגאון רבי יוסף שאול הלוי נאטהאנאוהן זצ"ל אב"ד לבוב בעל השואל ומשיב, ופלא היה ששניהם גם רבי יצחק אייזיק וגם רבי יוסף שאול ניתחנתו ביום שישא אחד.

רבנותו

לערך שנת תרט"ז זרחה שמשו של רבי יצחק אייזיק כשחסידי בן דודו הרה"ק רבי יהודה צבי מראזולא זצ"ל בעל הדעת קדושים בנו של בעל תפילה למשה מסאמבור זצ"ל וחתן בעל הצבי לצדיק מזידיטשוב זצ"ל, קיבלו אותו עליהם שימשיך את בית אביו הרה"ק רבי ישכר בעריש זצ"ל בעיר זידיטשוב שנסתלק ביום שני דחו שבועות תקצ"א, עד למהרה נתפרסם שמו של רבי יצחק אייזיק ורבים וגדולים השכימו לפתחו ונודע כפועל ישועות בקרב הארץ.

בין בני הדודים רבינו הגאון הקדוש קודש הקדשים איש האלוקים רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א בעל ההיכל הברכה, ובין בן דודו הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זצ"ל היו להם קשרי ידידות, וגם היו מקושרין בקשר החיתון, שנכד רבינו הקדוש ה"ה הרה"ק רבי משה חיים מאלטשטאט זצ"ל בן הרה"ק רבי אלכסנדר סנדר ספרין זצ"ל בן רבינו בעל ההיכל הברכה, לקח לאישה את בת ש"ב הרה"ק רבי אלכסנדר ליפא זצ"ל מזידיטשוב, בנו הגדול של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זצ"ל, וגם הרה"ק רבי מנחם מאניש מקאמרנא פלעטשין זצ"ל בן רבינו הגאון הקדוש שר בית הזהר רבי אליעזר צבי מקאמרנא זצ"ל בעל הדמשק אליעזר בן רבינו בעל היכל הברכה לקח לאשה את בתו של הרה"ק רבי ישראל יוסף לאבין זצ"ל (בנו של הרה"ק רבי נפתלי הירצקא לאבין זצ"ל חתנו של רבינו בעל הצבי לצדיק מזידיטשוב זיע"א), חתנו של רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זצ"ל.

על יומא דהילולא רבא של רבינו בעל הצבי לצדיק ביום י"א תמוז היה רבינו בעל היכל הברכה שם לדרך פעמיו לעלות ולהשתטח על ציון דודו ורבו המובהק, וכשפגשו הני תרי הצדיקים יחד שמחה גדולה שררה ביניהם, ומסופר שפעם כשיצא רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב לקבל פני רבינו בעל ההיכל הברכה, פתח רבי יצחק אייזיק ואמר הנה רבינו הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זצ"ל בעל הזרע קודש, היה מחותן עם הרה"ק רבי מאיר מאפסאט זצ"ל בעל האור לשמים, לפני חתונה הלך רבי מאיר לקבל שלום ממחותנו כשצלוחת י"יש בידו, כשקיבל ברכת שלום אמר רבי מאיר מחותן

כשיבוא משיח צדקנו נלכה לקראתו ג"כ עם צלוחית יי"ש, להראות לו את גודל צער הגלות שעבר עלינו ובמה החיינו את נפשינו, כי בזמן הגאולה לא נזדקק לזה כמאמר הכתוב (עמוס ח יא) לא רעב לחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה', והשיב לו הרה"ק מראפשיץ ואמר החיות מיי"ש לא תהא רבותא כ"כ, אני אומר שילכו לקראת משיח צדקינו עם רבי כמוני ואז יראה משיח צדקינו את מרירות הגלות שהיתה לנו ובמה היו לנו להחיות את נפשינו, נענה רבינו בעל ההיכל ברכה ואמר ח"ו כבוד מעלתו יהיה רבי גדול גם כשיבוא משיח צדקינו, והראיה שהרי רבינו מראפשיץ זצ"ל אמר כן על עצמו ופשוט הוא שבוא יבוא גואלו יהיה רבי גדול.

רבינו הגאון הקדוש בעל הדמשק אליעזר נסע כמה וכמה פעמים להסתופף בצל רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זצ"ל והחשיב אותו בין רבותיו הקדושים, גם רבי יצחק אייזיק החשיב אותו וביקר אותו קודם לבניו והושיב אותו על ידו ממש, וסמך ידיו עליו שיפוצו מעינותיו חוצה להמשיך את שלשלת המשפחה, ולאחר הסתלקות רבי יצחק אייזיק קיבלו אותו הרבה מתלמידיו וביניהם גם כמה מבניו לרבים המובהק עליהם.

הסתלקותו

כשנה קודם הסתלקותו רבי יצחק אייזיק, עמד על מדרגות ביתו ועברה חולדה ומחמת פחד נפל מכל המדרגות, כשקם אמר שמהשמים הראו לו שמשיה לא יבוא עוד בימיו, ופסק לאמר הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח, בפסח האחרון קודם הסתלקותו נחלש מאוד, ובליט ט"ו סיון יצתה נשמתו הקדושה לגנוי מרומים ונטמן בעיר זידיטשוב, רבינו הקדוש בעל היכל הברכה התאבל מאוד על פטירת בן דודו, ומסופר שלשלת ר"ח חשוון נסע הרה"ק רבי מנדל בן של רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב על שבת קודש אל רבינו בעל ההיכל הברכה, וסיפר לו רבינו שבראש השנה העבר כשעשה עלית נשמה ראה את אביו הקדוש יושב כבר בהיכל אחד עם רבינו בעל הצבי לצדיק מזידיטשוב ורק פרוכת קטן מפרדי ביניהם.

השאיר אחריו חיבוריו ליקוטי תורה ושי"ס, פירוש מהרי"א על מדרש רבא, ליקוטי מהרי"א על ליקוט שמעוני. בניו אחריו הגדול רבי אלכסנדר סנדר ליפא מזידיטשוב, רבי שלמה יעקב, רבי ישכר בעריש מדאלינא, רבי אליהו מזידיטשוב, רבי מנחם מנדל מזידיטשוב. וחתנו רבי ישראל יוסף לאבין.

מדברי תורתו

אמר לי אחי, כתר ראשי, בבת עיני, אהבת לבבי, שרש ידידתי, הרב הצדיק מוה"ר יצחק אייזיק מזידיטשוב ינעתי ומצאתי תאמינן (מגילה ו:ו) מה זה ומצאת את לבבו נאמן לפניך שזה עיקר היגיע בכל ימי חייו, ודפח"ח מתוק. (נתיב מצותיך לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א נתיב היחוד שביל ה אות ט)

תגורה על הנעסמיר ועבר הנעסמיר בלי שום שם, אלא באמונה גדולה באלהי ישראל (ח"א וישלח). וכל זה וזה על ידי לימוד תורה לשמה ודביקות נפשו בקונו בכל עת ורגע.

(נוצר חסד מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

בשם המשאת בנימין (סימן ו') בשבועות קורין בטעם העליון שיש בעשרת הדברות. וכן החזקוני (פרשת יתרו כ יז) כתב כן. והאריך בזה בספר מנחת שי (פ' יתרו), ובביאור הלכה (ריש סימן תצד) ע"ש. **טו.** בברכי יוסף (סימן תצד סק"ב) כתב בשם ספר עוללות אפרים (סימן קמ) - הנותן ספר תורה חדש לבית הכנסת בעצרת, כאלו הקריב מנחה חדשה לה' בזמנה. מובא בשע"ת (שם סק"ב).